

Mreža za prostor
IPoP – Inštitut za politike prostora, koordinator mreže
Tržaška c. 2
1000 Ljubljana

Ljubljana, 3.6.2022

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Zadeva: Pripombe na osnutek Pravilnika občinskem prostorskem načrtu, občinskem podrobnem prostorskem načrtu in sklepu o lokacijski preveritvi

Mreža za prostor združuje nevladne organizacij s področja trajnostnega urejanja prostora. V okviru izvajanja Podnebne programa mreže se v danem roku odzivamo na objavljen osnutek Pravilnika občinskem prostorskem načrtu, občinskem podrobnem prostorskem načrtu in sklepu o lokacijski preveritvi in sicer glede predvidene **ureditve evidentiranja javnih površin in gospodarske javne infrastrukture**.

1. Javne površine kot infrastruktura

Gre za 13. in 14. člen osnutka Pravilnika, za katera menimo, da nista urejena skladno z veljavnim Zakonom o varstvu okolja (ZVO- 2) in osnutkom Zakona o gospodarskih javnih službah varstva okolja, kot je bil objavljen na portalu E-demokracija.¹ 13. člen Pravilnika javnih površin ne vključuje v gospodarsko javno infrastrukturo, pa bi jih glede na veljavno zakonsko ureditev moral, 14. člen pa določa, da se v OPN prikažejo območja načrtovanih javnih grajenih in javnih zelenih površin, ki so v splošni rabi.

Glede pravnega položaja javnih površin, zelenih površin in stanja izvajanja javne službe urejanja in čiščenja javnih površin, smo v okviru Mreže za prostor in IPoP izdelali več strokovnih analiz.² Te, kakor

¹ <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=13880>

² Javne površine v mestih, Analiza pravnega položaja javnih in skupnih površin, 2016, <http://mrezaprostor.si/wp-content/uploads/2016/10/Analiza-javne-povrsine.pdf>, Analiza pravnega stanja urejanja zelenih površin in ravnanja z drevesi v naseljih, 2021, https://www.mrezaprostor.si/wp-content/uploads/2021/05/Pravni-polozej-zelenih-povrsin-koncna-15032021_koncna.pdf, Strokovne podlage za zakonsko ureditev izvajanja javne službe, 2022, https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostorski-red/Strokovne_podlage_GJS_javne_povrsine.pdf

Podnebni program financirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor iz sredstev Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena v tem dokumentu, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje in prostor, Eko sklada j.s.

tudi posvetovanje z drugimi deležniki (občinami, izvajalci GJS in članicami mreže) predstavljajo strokovno podlago za komentarje in predloge v nadaljevanju.³

Zakon o varstvu okolja (ZVO-2), ki je trenutno edina pravna podlaga glede infrastrukture za izvajanje obvezne občinske javne službe varstva okolja urejanje in čiščenje javnih površin. Ta v prvem odstavku 233. člena urejanje in čiščenje javnih površin umešča med obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja, v drugem odstavku pa določa, da so »objekti in naprave, potrebni za izvajanje občinskih javnih služb iz prvega odstavka tega člena, infrastruktura lokalnega pomena in morajo biti evidentirani v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture oziroma drugih katastrih, v skladu s predpisi, ki urejajo evidentiranje.

Nadalje osnutek Zakona o gospodarskih javnih službah varstva okolja enako določa v drugem odstavku 16. člena, enako pa je razvidno tudi iz prvega odstavka 19. člena, 125. člena in drugega odstavka 101. člena, ki jasno kažejo, da so tudi javne površine infrastruktura za izvajanje GJS. Res je, da 98. člen potem govori o evidenci javnih površin, zato smo v okviru Mreže za prostor tudi podali pripombe v smeri, da ureditev ni jasna in konsistentna.

2. Prikazovanje javnih grajenih in javnih zelenih površin

Gre za določene nejasnosti, ki jih osnutek besedila glede ločevanja prikaza na grajene in zelene javne površine pojasni. V zvezi s **14. členom**, ki govori o javnih grajenih in javnih zelenih površinah se nam postavlja vprašanje, zakaj je govora samo o načrtovanih, zakaj prikazovanje ločeno na grajene in zelene in zakaj samo za tiste v splošni rabi – kaj pa tiste v posebni rabi, ki jih tudi predvideva zakon. Mogoče bi bilo primerno, če bi se prikazovale »odprte površine v javni rabi«.

Nadalje se postavlja tudi vprašanja v povezavi z **19. členom**, ki govori o faktorju prekritih površin – ali so v to vključene tudi tlakovane površine. Čeprav Državni prostorski red določa »delež odprtih bivalnih površin«, kaže, da ni več kategorija ureditve pravilnika. Ni najti tudi faktorja »utrjenih zunanjih površin«, čeprav ZUreP-3 v 39. členu določa, da je treba pri določanju meril za velikost in obliko gradbenih parcel v prostorskih izvedbenih aktih glede na namen objekta upoštevati med drugim zlasti tudi površina utrjenih zunanjih površin in površina pod pomožnim objektom;

Pravilnik bi moral podpirati prizadevanja za krepitev obsega in načinov ozelenjevanja, ki neobhodno prihajata v javni odprt prostor naših naselij. Na ravni OPN je z vidika odpornosti in zdravja ter uporabnosti teh dokumentov za načrtovanje in ukrepanje v praksi, utemeljeno predvsem določati pogoje za urejanje javnih odprtih površin, ki pa naj o materialnosti - to je poroznosti in zaraščenosti - govorijo z vidika minimalno nujnega obsega, ne pa z v naprej ločenim prikazom grajenih in zelenih odprtih javnih površin.

³ posvet o osnutku Zakona o gospodarskih javnih službah varstva okolja, <https://www.mrezaprostor.si/aktualno/clanki/pop-up-posvet-o-osnutku-zakona-o-gospodarskih-javnih-sluzbah-varstva-okolja-pricakovanja-deleznikov-glede-urejanja-javnih-povrsin/>

3. Infrastruktura za kolesarjenje in peš hojo

Podpiramo pa tudi pripombe Ljubljanske kolesarske mreže, ki se nanašajo na infrastrukturo za trajnostno mobilnost, da v **13. členu** »javno prometno omrežje« vključuje tako peš in kolesarske površine kot tudi omrežje JPP, **druga alineja 30. člena** pa vključuje tudi opremljenost s kolesarskimi površinami in površinami za pešce. Tako vključitev kolesarskih površin in površin za pešce pa naj upoštevajo tudi nadaljnja izvedbena določila zakona, ki se nanašajo na prometno infrastrukturo.

Dostopnost je eden ključnih kriterijev načela trajnostnega razvoja iz drugega odstavka 6. člena ZUreP-3. Ta v 3. členu (4. točka) opredeljuje dostopnost, kot »dosegljivost lokacije, dejavnosti in storitev različnim uporabnikom s sredstvi trajnostne mobilnosti (hodljivost, kolesarjenje, javni potniški promet); meri se v dolžinskih in časovnih enotah« - zato se mora to odraziti tudi v OPN, dosedanja praksa pa pretežno vključuje le infrastrukturo za motorni promet.

Pripravila:
Senka Šifkovič

Marko Petelin
Koordinator mreže

Priloga:

Pripombe na osnutek Zakona o gospodarskih javnih službah (glej komentar k 4. členu 15. točka, 98. in 99. členu)